

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра соціології та політології

УЗГОДЖЕНО

Декан

« 13 »

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ
2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

« 13 »

Анатолій ПОЛУХІН
2022 р.

Система менеджменту якості
Програма політологічної практики

Освітньо-професійна програма: «Політологія»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 052 «Політологія»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	3	6	135/4,5	135	Диф.залік-бс.
Заочна	-	-	-	-	-

Індекс: РБ-8-052/21-2.2.2.2

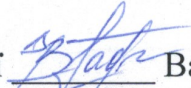
СМЯ НАУ ПП 12.01.08–01–2022

Київ

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 2 з 11	

Програму практики «Політологічна практика» розроблено на основі робочого навчального плану РБ-8-052/21, затвердженого від 16.06.2021 р. спеціальності 052 «Політологія» освітньо-професійної програми (далі - ОПП) «Політологія».

Програму практики розробив
доцент кафедри соціології та політології Валентин ГЛАДКИХ

Гарант ОПП
доцент кафедри соціології та політології Сергій ШТЕПА

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри соціології та політології, протокол № _____ від «___» _____ 2022 р.

Завідувачка кафедри Олена ХОМЕРІКІ

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 6 від «07» 06 2022 р.

Голова НМРР Анжеліка КОКАРОВА

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 3 з 11	

ЗМІСТ

1.	Відомості про спеціальність та про освітньо-професійну програму	4
2.	Відомості про бази практики.....	4
3.	Цілі практики.....	4
4.	Мета практики.....	4
5.	Загальні компетентності.....	4
6.	Фахові компетенції.....	4
7.	Організація проведення практики.....	5
8.	Тематичний план проходження практики.....	6
9.	Підсумки проходження практики.....	6
10.	Рекомендована література.....	7
11.	Інформаційні джерела в інтернеті.....	8
12.	Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО...	9

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 4 з 11	

1. «Відомості про спеціальність та про освітньо-професійну програму».

Політологічна практика здобувачів вищої освіти спеціальності «Політологія» є важливою складовою становлення їх як підготовлених фахівців у відповідній сфері. Передумовою проходження практики здобувачами вищої освіти є засвоєння ними теоретичних знань із навчальних курсів «Політичний аналіз та прогнозування», «Політична поведінка та політична участь», «Політичний копірайтинг», «Виборчі системи та виборчий процес».

Особливістю освітньо-професійної програми є комплекс компоненту освітньо-професійної програми спрямований на формування та закріплення у здобувачів здатності розв'язувати комплексні завдання в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке розуміння наявних компетенцій для створення нових знань в галузі політичних наук.

Здобувачі вищої освіти під час практики вивчають роботу політичних партій, міжнародних організацій, громадських об'єднань та ін.

2. Відомості про бази практик.

Місцем проведення практики можуть бути осередки/штаби політичних партій, міжнародні організації, громадські об'єднання, діяльність яких безпосередньо пов'язана з соціально-політичною сферою.

3. Цілі практики

1) закріплення знань, отриманих здобувачами вищої освіти протягом їх навчання з теоретичних політологічних курсів, формування професійних умінь та навичок практичної політичної діяльності;

2) оволодіння методикою політологічного аналізу політичної інформації і поглиблення професійних інтересів майбутніх політологів;

3) формування та закріплення навичок наукового аналізу політичних явищ та процесів;

4) практично виконувати інформаційно-аналітичні дослідження в професійних інституціях;

5) ознайомлення з необхідними нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність відповідних політичних інститутів.

4. Мета практики

Метою практики є формування та розвиток у здобувачів професійного вміння приймати самостійні рішення під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, оволодіння сучасними методами, формами організації та знарядь праці в галузі їх майбутньої професії, поглиблення знань про сучасні технології та обладнання осередків політичних партій, громадських організацій, міжнародних інституцій, їх діючої нормативної бази, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

5. Загальні компетентності (далі - ЗК).

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти лідерські якості.

6. Фахові компетенції (далі – ФК).

ФК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

ФК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

ФК13. Спроможність професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 5 з 11	

ФК14. Здатність впроваджувати у практику інноваційні політичні рішення, оцінювати механізми та інструменти реалізації інноваційних ініціатив.

7. Організація проведення практики.

Практика організовується і проводиться випускаючою кафедрою соціології та політології спеціальності «Політологія» за допомогою використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

У період проходження політологічної практики здобувачі вищої освіти мають можливість опинитися в реальному професійному середовищі, більш чітко усвідомити міждисциплінарну інтеграцію курсів профільної кафедри, зрозуміти, яким чином основні теоретичні положення втілюються в конкретні політичні рішення й дії, спробувати себе у ролі політичного оглядача, політичного експерта, залучитися до виконання професійних завдань, які сприяють поглибленню інтересу до обраної професії та наукової роботи.

Загальне керівництво політологічною практикою забезпечує призначений викладач-керівник зі спеціальності, який:

- надає консультаційно-організаційну допомогу щодо узгодження дистанційного моніторингу здобувачами вищої освіти політологічної практики діяльності відповідних державних органів та організацій (осередків політичних партій, громадських організацій тощо);
- допомагає визначитись здобувачам вищої освіти стосовно розподілу дистанційного моніторингу об'єктів практики;
- допомагає здобувачам вищої освіти у підборі загальних та індивідуальних завдань, консультації із складання розділів індивідуального плану роботи практиканта;
- залучає здобувачів вищої освіти до співробітництва в організаційній структурі бази практики;
- створює належні умови здобувачам вищої освіти для проходження політологічної практики та оформлення всіх необхідних документів;
- проводить установчі збори здобувачів вищої освіти, на яких знайомить зі змістом програми практики;
- проводить підведення підсумків щодо результатів практики;
- оформлює письмовий звіт про результати практики.

Безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснює призначений кафедрою викладач керівник-практики, який згідно з програмою формулює перед здобувачами вищої освіти завдання стосовно проходження практики, а також надає допомогу в підготовці та оформленні звітів, здійснює поточний контроль за проходженням практики, оцінює її результати, підводить підсумки та формулює висновки-рекомендації щодо оптимізації проходження практики на наступний навчальний рік.

Відповідно до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Політологія» політологічна практика проводиться: на денній формі навчання - у шостому семестрі.

Здобувачі вищої освіти денної форми навчання проходять практику щодо дистанційного моніторингу діяльності об'єктів практики (політичних партій, міжнародних інституцій, громадських організацій). Робочий час здобувача вищої освіти-практиканта визначається відповідно до навчального плану та співвідноситься з метою практики щодо оптимальної організації роботи.

Перед початком практики проводяться установчі збори здобувачів вищої освіти за участю керівника-практики, завідувача кафедри, на яких обговорюються організаційні питання щодо проходження практики.

Результати виконання завдань практики викладаються здобувачами вищої освіти у звіті у формі розгорнутого аналізу моніторингу діяльності об'єкту практики.

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 6 з 11	

Керівник-практики оцінює практику здобувачів вищої освіти за національною шкалою та шкалою ECTS із урахуванням змісту та оформлення відповідних звітних документів.

Підсумки практики підводяться на підсумковому зібранні здобувачів вищої освіти за участю керівника практики. На зібранні здобувачі вищої освіти доповідають про результати практики. Керівник-практики інформує про підсумкові результати практики здобувачів вищої освіти відповідної групи. Керівник-практики складає письмовий звіт про практику, який обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. Підсумкова оцінка з практики кожного здобувача вищої освіти визначається з урахуванням результатів захисту звіту з практики.

8. Тематичний план проходження політологічної практики.

Теми, які розглядаються під час проходження практики:

1. Організаційна структура політичної партії.
2. Порядок формування керівних органів партії та основні напрями їхньої діяльності.
3. Аналіз діяльності низових ланок та їхні зв'язки з керівними органами.
4. Порядок прийняття у члени партії та виходу з неї.
5. Аналіз з позицій ефективності форми та методи пропагандистської діяльності партії.
6. Статус та вимоги щодо реєстрації політичної партії у відповідності з чинним законодавством України.
7. Мета і завдання громадської організації (руху) згідно зі статутними та програмними документами;
8. Організаційна структура громадської організації (руху);
9. Порядок формування керівних органів та основні напрямки їхньої діяльності, членство у громадській організації (русі).
10. Статус та вимоги щодо реєстрації громадської організації у відповідності з чинним законодавством України.
11. Мета, завдання та особливості діяльності міжнародних організацій.

Здобувачі вищої освіти також мають право (з дозволу керівника практикуму від університету) вибрати собі іншу тему індивідуального завдання.

9. Підсумки проходження практики.

Основною формою контролю за діяльністю здобувачів вищої освіти-практикантів є самоконтроль, у вигляді систематичного виконання індивідуального графіка практики і дотримання індивідуального плану практики.

По завершенню практики практикант оформлює та подає керівнику практики від університету для перевірки:

- 1) щоденник проходження практики;
- 2) звіт у формі стислого опису виконаних видів діяльності відповідно до програми практики та тематики індивідуальних завдань;
- 3) результати дослідження (в залежності від індивідуального завдання та специфіки установи, де проводилося дослідження);
- 4) характеристику на практиканта з аналізом виконаних видів робіт, написану та завірену керівником організації, що забезпечувала базу практики.

Щоденник проходження практики включає такі складові:

- 1) перша сторінка, де визначено вид практики здобувача вищої освіти, навчальний підрозділ, курс, група, спеціальність;
- 2) направлення на практику;
- 3) календарний план проходження практики;
- 4) звіт про виконання програми практики;

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 7 з 11	

- 5) висновок керівника практики від організації і оцінка роботи здобувача вищої освіти;
- 6) основні положення практики;
- 7) правила ведення й оформлення щоденника практики.

Бланки щоденника за формою можна отримати під час установчих зборів на початку практики.

Звіт про проходження практикуми: складається за підсумками проходження практики та містить розгорнутий аналіз дистанційного моніторингу об'єкту практики.

Звіт про практику повинен включати такі складові:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) вступ із зазначенням терміну проходження політологічної практики, обґрунтуванням актуальності та виділеними проблемою, об'єктом, предметом, метою і завданнями дослідження;
- 4) аналіз результатів виконаних завдань дослідження;
- 5) виконане індивідуальне завдання;
- 6) висновки;
- 7) список використаних джерел;
- 8) додатки з таблицями, схемами, графіками, розрахунками тощо (за необхідності);
- 9) диск із файлами звіту у форматі Word (.doc або .docx) і статистичної програми SPSS (.sav).

Обсяг звіту (без урахування додатків) – 8-10 сторінок А-4, друкованих за допомогою ПК. За необхідності деякі розділи можуть розбиватися на підрозділи.

Звіт з практики оформлюється відповідно до методичних рекомендацій щодо написання звіту, з обов'язковим урахуванням єдиного стандарту ДСТУ та наскрізною нумерацією. На останній сторінці звіту здобувач вищої освіти-практикант ставить особистий підпис і дату його написання.

Звіт здобувача вищої освіти зберігається на кафедрі 1 рік.

Щоденник політологічної практики: ведеться здобувачем вищої освіти протягом періоду проходження практики, де фіксуються всі види роботи щодо дистанційного моніторингу діяльності об'єкту практики.

Усі документи, складені в папку, подаються на кафедру протягом тижня після закінчення практики.

10. Рекомендована література.

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії : монографія / В. І. Бортніков ; Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2007. – 524 с.
2. Ворона В. Місцеве самоврядування і політичні партії в Україні: [монографія] / В. Ворона. – Х. : Магістр, 2008. – 184 с.
3. Держава і політика: посібник / за наук.ред.д.держ.упр О. В. Радченка, [автори-упоряд. М. Д. Городок, А. В. Карташов, О. В. Радченко та ін.]; Міжнародний республіканський інститут. – К.: IRI, 2016. – 372 с.
4. Лук'янов Д. Політичні партії в системі взаємодії громадянського суспільства та держави (роль та правове регулювання) : [монографія] / Д. Лук'янов. – Х. : Право, 2007. – 320 с.
5. Мамонтова Е. В., Краснопольська Т. М. Гібридні форми сучасної політики: навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Е. В. Мамонтова, Т. М. Краснопольська. Одеса, 2021. 52 с.
6. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні. – Київ, 2016. – 170 с.

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 8 з 11	

7. Політичний режим і народовладдя в Україні: політологічний аналіз: [Монографія] / За ред. проф. Ф.М. Рудича. – К.: ІПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. – 456 с.
8. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за заг. ред. В. Багірова, М. Сазонова. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008. – 576 с.
9. Публічний діалог в системі політичної культури демократичного суспільства : монографія / О. М. Крутій, О. В. Радченко. – Х.: Вид-во АДНДУ, 2015. – 320 с.
10. Хімченко О. Г. Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства : навч. посібник / О. Г. Хімченко. – К.: Професіонал, 2006. – 208 с.
11. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика: монографія / В. В. Цветков ; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К.: Юридична думка, 2007. – 336 с.
12. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 348 с.
13. Загальна теорія держави і права/ За ред. В. В. Копейчикова. — Київ: Юрінком Інтер, 2020. — 348 с.
14. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
15. Скаун О.Ф. Теорія права і держави. — Київ: Алерта, 2021. — 528 с.
16. Тетарчук І.В. Теорія держави і права. — Київ: ЦУЛ, 2020. — 184 с.
17. Трофанчук Г. І. Історія держави та права України. — Київ: Юрінком Інтер, 2019. — 568 с.
18. Трофанчук Г. І. Історія держави та права зарубіжних країн. — Київ: Юрінком Інтер, 2019. — 448 с.
19. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. — 500 с.

11. Інформаційні джерела в Інтернеті

нормативно-правові акти:

1. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/print>
2. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про громадські об'єднання" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 1, ст.1) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17/print>
3. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про Конституційний Суд України" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 35, ст.376) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19/print>
4. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/print>
5. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про Центральну виборчу комісію" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 36, ст.448) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-15/print>
6. ВИБОРЧИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20/print>
7. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про місцеві державні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 20-21, ст.190) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14/print>
8. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про статус народного депутата України" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 3, ст. 17) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12/print>
9. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про політичні партії в Україні" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 23, ст.118) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14/print>

	Система менеджменту якості. Програма політологічної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 12.01.08-01-2022
		стор. 9 з 11	

10. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про статус депутатів місцевих рад" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 40, ст.290) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15/print>

11. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про Регламент Верховної Ради України" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17/print>

12. ЗАКОН УКРАЇНИ "Про Кабінет Міністрів України" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст.222) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18/print>

12. Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО.

Практика структурована за модульним принципом і складається з одного навчального модуля.

№ п/п	Види навчальної роботи	Мах кількість балів
1.	Ознайомлення з основними вимогами Програми практики та Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НАУ	10
2.	Знання та дотримання вимог з охорони праці та техніки безпеки	10
3.	Визначення здобувачами вищої освіти індивідуальних завдань	5
4.	Ознайомлення здобувачів вищої освіти зі структурою, основними напрямками діяльності бази практики	10
5.	Визначення здобувачами вищої освіти програми та інструментарію політологічної практики	10
6.	Здійснення здобувачами вищої освіти первинного збору інформації щодо об'єкту практики	10
7.	Аналіз та систематизація здобувачами вищої освіти зібраної інформації щодо об'єкту практики	10
8.	Оформлення здобувачами вищої освіти презентації результатів дослідження об'єкту практики та звітних документів з практики	15
9.	Узагальнення матеріалів з практики, оформлення та захист здобувачами вищої освіти звіту з практики	20
10.	Усього за диференційований залік	100

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				